

תת"ע 14481/10/18 - מדינת ישראל נגד מוחמד עראבי

בית משפט השלום לתעבורה בעכו

תתע"א 14481-10-18 מדינת ישראל נ' עראבי מוחמד

בפני כבוד השופטת אסתר טפטה גרדי
מאשימה מדינת ישראל
באמצעות עו"ד תומר יצחקי
נגד
נאשם מוחמד עראבי
באמצעות עו"ד דאוד פואד

החלטה

1. הונחה לפני טענה מקדמית לביטול כתב אישום מכוח טענת הגנה מן הצדק, על פי סעיף (01)149 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982.
2. כנגד המבקש הוגש, ביום 30.10.18, כתב אישום שמייחס לו עבירות של נהיגה בהיותו בלתי מורשה לנהיגה מעולם, ונהיגה ללא תעודת ביטוח תקפה.
3. ביום 12.5.21, הוגשה מטעם ב"כ המבקש הבקשה שלפני, לביטול כתב אישום, בשל טענת הגנה מן הצדק. בבקשה ציין ב"כ המבקש שבעת ביצוע העבירה היה המבקש בן 18 וחודש. עוד נטען שבעת חקירתו, יום לאחר האירוע, ביום 18.10.18, נשאל המבקש לזהות הבעלים של הרכב, ולא בכדי. בתיקים מסוג זה, נטען, מדיניות המשיבה היא העמדה לדין של בעל הרכב או מי שהשליטה ברכב בידו, והתיר את השימוש ברכב. כעולה מחומר החקירה זהותו של זה ידועה, ועל אף זאת במקרה שלפני הוגש כתב אישום נגד המבקש בלבד, שמידת אשמתו אינה פחותה מזו של בעל הרכב או בעל השליטה בו, והדבר מהווה אכיפה בדרגית, בעטייה יש לבטל את כתב האישום. הסנגור הפנה לפסיקה תומכת, לשיטתו.
4. ב"כ המשיבה, טוען, מנגד, שיש לדחות את הבקשה. ראשית, לעניין גילו של המבקש, נטען שבעת ביצוע העבירה, ביום 17.10.18, היה המבקש (יליד 30.8.2000) בן 18 וחודשיים, ומכאן שלא היה קטין. שנית, נטען, שלצורך הוכחת טענת הגנה מן הצדק, יש להוכיח חוסר צדק קיצוני, שלא הוכח במקרה שלפני. נטען שאין כל חובה למשיבה לייחס למאן דהוא אישום בגין התרה לאחר לנהוג, ולמשיבה נתון שיקול דעת לעניין הגשת כתבי אישום נגד נהגים. בענייננו, נטען, הנהג נהג, לכאורה, ללא רישיון נהיגה מעולם, ועשה כן על דעת עצמו, ולא ברור למה יש בכך כדי להשפיע על העמדתם לדין של אנשים נוספים. נטען שלא צוינה פסיקה שמחייבת העמדה לדין של בעל הרכב.

הכרעה

5. טענת הגנה מן הצדק מעוגנת בסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי, שקובע כי על מנת לחסות תחתיו, יש להוכיח כי:

"הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי, עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית".

בפרשת בורוביץ (ע"פ 4855/02) התווה בית המשפט את המבחן התלת-שלבי לבחינת החלה של טענת 'הגנה מן הצדק' (ראה לעניין זה י' קדמי, בספרו 'על סדר הדין הפלילי', חלק שני, הליכים שלאחר הגשת כתב אישום, א, מהדורה מעודכנת, תשס"ט-2009, עמ' 11344-1339) כלהלן:

1. זיהוי הפגמים שנפלו בהליכים.

2. בחינה האם בקיומו של ההליך חרף הפגמים, יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות.

3. בחינה האם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים יותר מתונים ומידתיים מאשר ביטולו של כתב האישום.

בהתאם להלכה, עסקינן בטענה שהתקבלה רק במקרים נדירים, ויש להפעילה במשורה (ע"פ 459/05).

6. שקלתי את טענות הצדדים, והגעתי למסקנה שאין כל הצדקה לביטולו של ההליך המתנהל כנגד הנאשם, מכוח דוקטרינת "הגנה מן הצדק".

יישומו של המבחן, על פי הלכת בורוביץ', מלמד שלא נפלו פגמים בהתנהלות המשיבה, ומכאן שלא עומדת למבקש טענת הגנת מן הצדק שמצדיקה ביטול כתב האישום.

אכיפה בררנית

על מהותה של האכיפה הבררנית, עמד כבוד השופט ע' פוגלמן במסגרת ע"פ 6328/12 מדינת ישראל נ' פולדי פרץ ואח':

"...אכיפת הדין נגד אדם אחד והימנעות מאכיפתו נגד אחרים - כאשר מדובר במקרים דומים - היא אכיפה בררנית (selective enforcement). אכיפה בררנית יכולה לקבל ביטוי באחד משני מופעים: הראשון, החלטה להעמיד לדין רק חלק מן המעורבים בפרשה נדונה... כך או כך, המשותף לשני פניה של הטענה הוא כי סמכות האכיפה הופעלה נגד אחד ולא נגד אחרים, ללא כל טעם טוב להבחנה ביניהם. בלשונו של השופט י' זמיר: "אכיפה בררנית היא אכיפה הפוגעת בשוויון במובן זה שהיא מבדילה לצורך אכיפה בין בני אדם דומים או בין מצבים דומים לשם השגת מטרה פסולה, או על יסוד שיקול זר או מתוך שרירות גרידא" (בג"ץ 6396/96 זקין נ' ראש-עיריית באר-שבע, פ"ד נג(3) 289, 305 (1999))." (הדגשות שלי - א.ט.ג.).

במקרה שלפני לא הוכח שיש דמיון בין המבקש לבין בעל השליטה ברכב או המחזיק ברכב, שעל בסיסו ניתן לומר שהמבקש הופלה לעומת בעל השליטה ברכב או המחזיק ברכב, נגדו לא הוגש כתב אישום.

לשיטת המשיבה המבקש נהג ברכב, לבדו, בהיותו בלתי מורשה לנהיגה, ועל כן הוגש נגדו כתב אישום בגין נהיגה בהיותו בלתי מורשה בתיק זה.

כעולה מחקירתו, נטל המבקש את הרכב על דעת עצמו - בלשונו: "הייתי חייב לנסוע לסבתא שלי". בנסיבות אלה, לשיטתה, לא ברור מדוע היה עליה לחקור את הבעלים או מי שהשליטה ברכב, שכן המבקש היה זה שנהג ברכב, על דעת עצמו.

הסנגור, שטען שהיה מקום להגיש נגדו כתב אישום בגין התרה לנהיגה למי שאינו מורשה, לא הניח לפני כל טעם או בסיס ראיתי לכך שהיה מקום להגיש כתב אישום מעין זה. טענותיו של הסנגור שהמבקש נשאל בחקירתו לזהות הבעלים של הרכב ולא בכדי, ושמשמתו של הבעלים או בעל השליטה ברכב אינה פחותה מזו של המבקש, נטענו בעלמא ללא שפורטו. כך גם טענת הסנגור שבמקרים של נהיגה על ידי בלתי מורשה מדיניות המשיבה היא הגשת כתב אישום כנגד מי שהתיר את הנהיגה, לא הוכחה ולא הונחה לגביה כל תשתית ראיתית.

בנסיבות אלה לא מצאתי יסוד לטענה של אכיפה בררנית, ולא מצאתי שנפל פגם בהגשת כתב אישום נגד המבקש.

לסיכום, הטענה נדחית.

נקבע דיון להקראה ליום 21.6.21 בשעה 13:30.

המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, י"ג סיוון תשפ"א, 24 מאי 2021, בהעדר הצדדים.